

Nieuwsbrief

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

Het huidige stelsel voor agrarisch natuur- en landschapsbeheer, afgekort ANLb, is per januari 2016 van start gegaan. Voor dit ANLb zijn gebiedscollectieven van belang. VSR vormt samen met vijf andere agrarische natuurverenigingen uit het rivierengebied van Gelderland het Collectief Rivierenland. Voor meer informatie over het collectief zie <http://collectiefrivierenland.nl>

In het ANLb gaat het vooral om het in stand houden en verbeteren van het leefgebied voor diverse diersoorten, de zogenaamde 'doelsoorten'. Doelsoorten in het werkgebied van de VSR zijn bijvoorbeeld de kamsalamander (hiervoor zijn 'kikkerpoelen' met nabijgelegen bosjes

erg belangrijk), de steenuil (maakt graag gebruik van oude boomgaarden) en diverse andere vogelsoorten. Dit zijn met name soorten die profiteren van de landschapselementen met kruidenrijke grasland- of akkerranden, waar zij broeden en tevens beschutting en voedsel vinden.

Het is belangrijk om een samenhangend netwerk van landschapselementen, bestaande uit opgaande begroeiing, struwelen en ruigten, akker- en graslandranden, poelen/kolken en hoogstamboomgaarden te beheren. Hier profiteren de doelsoorten het meest van. Geïsoleerd liggende landschapselementen kunnen daarom niet mee doen met het ANLb.

Voor weidevogels zoals de grutto en tureluur wordt in het Duivense en

Zevenaarse Broek een weidevogelgebied beheerd. Weidevogels hebben graag een open landschap met overwegend grasland dat vochtig en kruidenrijk is. Plasdras situaties zijn interessante biotopen voor weidevogels. Naast plasdras biotopen worden percelen met kruidenrijk grasland en grasland met een late maai datum beheerd. Tevens worden nesten beschermd. De weidevogelwerkgroep heeft een zeer belangrijke rol in het beheer van deze weidevogels.

Geïnteresseerden in agrarisch natuur- en landschapsbeheer kunnen contact opnemen met de VSR-coördinator via marije.slijkhuis@collectiefrivierenland.nl

Wat is streekbeheer?

Met streekbeheer wordt bedoeld hoe inwoners van een gebied omgaan met inrichting en onderhoud van het buitengebied.

Hieronder vallen alle activiteiten van agrariërs en burgers, al of niet tegen een vergoeding of beloning, die het behoud en/of de ontwikkeling beogen van natuur- en landschapswaarden.

In ons Rijnstromengebied houdt dat in hoe wij omgaan met de bestaande landschapselementen, het ontwikkelen en aanleggen van nieuwe elementen, het ontwikkelen en onderhouden van bijvoorbeeld het weidevogelgebied in de Duivense Broek.

Veel inwoners in ons werkgebied doen al aan agrarisch natuurbeheer en onderhouden knotbomen, heggen, kikkerpoelen, houtwallen en boomgaarden. Juist door een samenwerking te zoeken met agrariërs, burgers en vrijwilligers die zich willen inzetten voor natuur en landschap, kun je streekbeheer ontwikkelen.

Voorbeelden daarvan zijn het vele knotwerk wat gedaan wordt in onze streek en het zoeken naar nesten en tellen van vogels in het weidevogelgebied.

De VSR zet zich in om deze vorm van streekbeheer te ontwikkelen en te ondersteunen. Door het faciliteren van subsidieaanvragen door grondeigenaren en vrijwilligersgroepen bij de overheid proberen wij het ook financieel mogelijk te maken.

Van de coördinator:

Agrarisch natuur- en landschapsbeheer (ANLb)

Het nieuwe stelsel agrarisch natuur- en landschapsbeheer is van start gegaan per 2016. Elk jaar kunnen we nieuwe aanvragen toevoegen. We beginnen in het voorjaar weer met de zogenaamde "voorintekening" (concept-aanvraag) voor 2020. Deelnemers met een aflopend SNL contract worden benaderd. Nieuwe deelnemers kunnen zich melden bij de coördinator (email marije.slijkhuis@collectiefrivierenland.nl).

Nestkasten Werkgroep Liemers

Nestkasten Werkgroep Liemers (voorheen Nestkasten Werkgroep Zevenaar) is ongeveer 20 jaar geleden opgericht met als doel: het beschikbaar stellen van nestgelegenheden voor holenbroeders zoals mezen, steenuilen, torenvalken en kerkuilen.

Door middel van het plaatsen van verschillende nestkasten voor deze soorten hoopte men de populatie in stand te houden en liefst uit te breiden. Wat begonnen is in Zevenaar is nu uitgebreid naar een werkgebied dat nu een groot deel van de Liemers en Achterhoek bestrijkt. Momenteel hebben wij meer dan 1000 kasten en kastjes in ons bestand. Deze worden jaarlijks door een 30 tal vrijwilligers een aantal keren gecontroleerd. Dat hangt af van de bezetting. Jonge vogels worden door een van onze 3 gecertificeerde ringers voorzien van een ring met een uniek nummer. Dit nummer wordt met de gegevens van de betreffende vogel (gewicht en geschatte leeftijd) doorgegeven aan vogelbescher-

ming Nederland. Al deze gegevens komen in een databank. Zij kunnen daar allerlei conclusies aan verbinden. Gevonden geringde dode vogels kan men ook melden. Zo kan men bijvoorbeeld zien hoe oud vogels worden. Ook de vindplaats geeft aan hoever vogels wegtrekken. Zo hebben wij ooit een terugmelding gehad van een kerkuil, die door ons geringd in Kilder en nog geen jaar later teruggevonden is in Engeland

op 479 km van de ringplaats. Wij ringen geen kleine holenbroeders (mezen etc). Door de grote aantallen is dat geen doen voor de ringers.

In 2017 hebben wij aan een 4 tal golfclubs spreekuilenkasten geleverd. Zij hadden last van emelten en engerlingen op hun terreinen. Door het ophangen van nestkasten hoopten zij spreekuilen aan te trekken. Deze vogels zijn nogal dol op

deze beestjes. Wij hebben helaas nooit gehoord of de bestrijding op deze manier een succes is geweest. Dat is jammer.

Alle nestkasten en nestkastjes worden door ons in eigen beheer gebouwd in onze werkplaats op de kinderboerderij Rosorum te Zevenaar. Hier zijn ook de verschillende soorten nestkasten en kastjes te koop. Kijk voor het assortiment en prijzen op onze website: www.nestkastenwerkgroepliemers.nl

In de 2e helft van 2018 zijn wij begonnen met compensatiemaatregelen i.v.m. de verlenging van de A15. Door die aanleg verdwijnen een aantal nestplaatsen en die moeten volgens de wet gecompenseerd worden. Het betreft nestplaatsen voor kerkuilen, steenuilen, huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. Ook daar hebben we kasten voor gebouwd en opgehangen. Deze compensatiemaatregelen voren we uit i.s.m. Stichting Landschapsbeheer Gelderland en RWS.

Jan Beerntsen

Foto's: Gerrit Kolenbrander en Jan Beerntsen

Informatiepaneel weidevogels feestelijk onthuld

Op maandagmiddag 15 april jl was het een klein feestje aan de Zwalmstraat in Giesbeek: wethouders Belinda Elfrink van gemeente Zevenaar en Gemma Tiedink-Koning van gemeente Duiven onthulden gezamenlijk één van de vier nieuwe informatieborden over de weidevogels in het Zevenaarse en Duivense Broek.

Jan Willem Bakker en de andere vrijwilligers van de werkgroep nestbescherming weidevogels De Liemers waren bij de onthulling aanwezig evenals een aantal VSR-leden en – bestuursleden.

De bijeenkomst startte bij boerderij de Genders van de familie Weijers, waar de aanwezigen welkom werden geheten door de voorzitter van de VSR Jan den Hartog. Na de onthulling konden de aanwezigen genieten van enkele heerlijke streekprodukten in de vorm van een zuivel-drankje en hapjes en werd een film vertoond over het belang van nestbescherming van weidevogels. Ook werd loonwerker Driek Kriesels in het zonnetje gezet door Jan Willem Bakker en kreeg een oorkonde overhandigd door Jan Willem voor zijn inzet voor de weidevogelbescherming in het Broek.

Groene ruimte

Zo'n dertig jaar geleden gingen mijn man en ik op vakantie in Ierland. Een land dat bijna twee keer zo groot is als Nederland en waar toen vier keer zo weinig mensen woonden. We overnachtten in Bed en Breakfasts en tijdens het ontbijt ontmoetten we mensen van allerlei nationaliteiten.

Vooraf de Ieren zelf waren stomverbaasd te horen dat in een land met (toen) 14 miljoen inwoners er nog groene ruimte was. Het leek hen totaal onmogelijk. Zoveel mensen in een landje van nog geen 200 bij 300 kilometer daar moest toch alles geasfalteerd en bebouwd zijn?

In Ierland had je toen uitgestrekte veengebieden waar helemaal niets mee gedaan werd, behalve afgraven voor de turf. We legden uit dat in onze groene ruimte alles een bestemming had. Het grootste deel een agrarische.

En dat is nog steeds zo. Hoewel... Eigenlijk heeft alle ruimte in ons land meerdere bestemmingen tegelijk. Agrarisch gebied heeft vaak ook een recreatieve functie. Natuurgebieden dienen ook als waterberging. En het kan ook allemaal te gelijk. Dat is gedeeltelijk uit noodzaak geboren, juist omdat we met zoveel op zo'n klein stukje zitten.

Onvermijdelijk leidt dat ook tot botsende belangen, maar daarvoor hebben we het "polderen" uitgevonden.

Onlangs was ik op het congres Natuur in Boerenland. Daar kwamen allerlei organisaties en vrijwilligers bij elkaar, die werken aan een leefbaar landschap in de breedste zin van het woord. Er waren natuurbeschermingsorganisaties, waterschappen, overheden, boerenorganisaties en jagersverenigingen. Allemaal gebroederlijk naast elkaar.

De sprekers lieten allerlei prachtige samenwerkingsverbanden zien. Jagers die met natuurbeschermers een akkervogelproject opgezet hebben, burgers, boeren en loonwerkers die weidevogels beschermen, waterschappen, burgers en akkerbouwers die bloemrijke stroken voor insecten aanleggen, enzovoorts.

Er waren techneuten (die net als de VSR) drones inzetten om weidevogelnesten te lokaliseren. Ook blijkt dat steeds meer digitale techniek wordt ingeschakeld om gegevens te verzamelen met de hulp en inzet van vele vrijwilligers. Dat laatste gebeurt ook bij het aanpakken van een levensgroot probleem in onze groene ruimte: zwerfafval.

Onlangs las ik het schokkende bericht dat ruim 3.000 runderen per jaar sterven aan blikafval. Hè?? Frisdrankblikjes worden door consumenten in bermen en weilanden gesmeten. In het hoge gras is het onzichtbaar en als de maaimachine er over heen is geweest, is het stukgesneden metaal helemaal onvindbaar. Ook de koe heeft geen idee van de ernstige gevolgen die het nemen van een lekkere hap kan hebben.

Natuurlijk zouden mensen geen rotzooi van zich af moeten gooien maar de praktijk is weerbarstig. Ondanks voorlichting en educatie voelt niet iedereen de verantwoordelijkheid om zuinig te zijn op de omgeving, er moet dus een andere prikkel komen.

Uit landen om ons heen blijkt dat het invoeren van statiegeld op drankverpakkingen er voor zorgt dat er veel minder wordt weggegooid. Helaas heeft onze regering, onder druk van de industrie en de grootwinkelbedrijven, het besluit tot invoering hiervan voor zich uit geschoven.

Intussen groeit vanuit de samenleving de roep om maatregelen. In de week van 18 t/m 24 maart werd er door scholen, gemeenten, boeren, jagers, natuurbeschermers, allerlei verenigingen en gewone burgers grote opruiming gehouden in onze publieke ruimte. Het streven is om in Gelderland 50.000 stuks afval te fotograferen en door te sturen naar overheid en bedrijfsleven om de ernst van het probleem te benadrukken. Natuurlijk, weggooid mag niet en opruimen is nodig, maar nu is het als dweilen met de kraan open. Uiteindelijk moet die natuurlijk gewoon dicht.

IVN Oude IJsselstreek, Carin Holtslag

COLOFON:

Redactie nieuwsbrief:

Annette van Steen

email: a.v.steen@live.nl

Mirjam Grob

email: mirjamgrob@hotmail.nl

Sekretariaat:

T. Bus - Stolwijk

Wilhelminalaan 1

6901 DA Zevenaar

telefoon: 0316-845262

email: toetenburg@live.nl

Website VSR:

www.rijnstromen.nl

Lay-out & druk

CP Grafimedia / EB

Verspreiding:

T. Bus - Stolwijk